

Otec, Syn a Duch svatý

Texty na tento týden

J 14,10.24; Gn 3,7–9; J 16,27.28; J 16,7–11; J 17,1–26

Základní verš

„Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl.“ (J 14,26)

Od začátku našeho studia jsme se již naučili, že Evangelium podle Jana tvoří mozaika různých témat a myšlenek. Jan popisuje znamení (zázraky), aby ukázal, že Ježíš je Mesiáš zaslíbený proroky. Kromě toho zaznamenává různá svědectví (lidí i textů Písma), aby představil Ježíše jako Krista. Zároveň používá výroky „JÁ JSEM“, aby poukázal na Ježíšovu božskou přirozenost.

Jan se odvolává na všechny tři osoby Božství již v první kapitole (J 1,1–4.14.18.32–34). Po staletí se lidé snažili pochopit podstatu Božství, ale jelikož to nedokážeme, mnozí tuto myšlenku odmítají. Je však nemoudré odmítat něco jen proto, že to neumíme úplně pochopit nebo že se to nevejde do úzkých hranic lidského uvažování.

Jan říká, že chceme-li pochopit Boha, musíme se podívat na Ježíše a na to, co bylo zjeveno v Bibli. Tento přístup nám otevírá zcela nový svět vztahů – (1) vztahů mezi osobami Trojice, (2) vztahů mezi osobami Trojice a lidmi a (3) vztahů mezi lidmi samotnými.

Osnova týdne

Tento týden se v našem studiu zaměříme na způsob, jakým Evangelium podle Jana představuje Otce, Syna a Ducha svatého, tentokrát v kontextu Ježíšovy řeči na rozloučenou (J 13–17).

- ▶ J 15,16; 16,23: Nebeský Otec (neděle)
- ▶ J 16,5; 17,25: Vztah mezi Otcem a Synem (pondělí)
- ▶ J 1,18; 14,7; 17,3.25: Ježíš jako ten, kdo nám představuje Otce (úterý)
- ▶ J 14,26; 15,26; 16,7–11: Duch svatý (středa)
- ▶ J 17,6–10: Pozvání k podobnému vztahu lásky a blízkosti (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NEBESKÝ OTEC

Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; a Otec vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu. (J 15,16)

V onen den se mě nebudete již na nic ptát. Amen, amen, pravím vám, budete-li o něco prosit Otce ve jménu mém, dá vám to. (J 16,23)

Osobní studium

Evangelium podle Jana je napsáno tak, že zahrnuje celý biblický příběh počínaje naším původem. „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ (Gn 1,1). Jinými slovy: *Na počátku Otec, Syn a Duch svatý stvořili nebe a zemi*. V nich je zdroj a původ všeho, co existuje. Stvořili vesmír a bytosti, které jej obývají. Příběh počátku mimořádným způsobem popisuje stvoření života na naší planetě a velký důraz věnuje stvoření člověka. Božím záměrem stvoření lidstva bylo, abychom žili v láskyplném souladu s ním a mezi sebou navzájem.

Naneštěstí Lucifer přinesl na tento svět hřích, který se mimo jiné projevuje narušením našeho vztahu s Bohem. Zkreslil a překroutil Boží obraz. Ježíš tedy vzal na sebe

naši lidskou přirozenost, aby obnovil poznání Boha a přinesl lidstvu spasení.

Během svého života na Zemi Ježíš odevzdal celý svůj život Otci a naprosto se podřídil jeho vedení. Řekl: „Já a Otec jsme jedno“ (J 10,30). „Otec je ve mně a já v Otci“ (J 10,38). „Nečiním-li skutky svého Otce, nevěřte mi!“ (J 10,37).

Jaké úkoly a role Otce jsou popsány v následujících textech?

J 3,16.17; J 6,57

J 5,22.30

J 6,32; J 14,10.24

J 6,45

J 15,16; J 16,23

Aplikace

Tyto verše představují Otce v úzkém spojení s Ježíšem Kristem, jeho Synem. Otec má důvěrný kontakt s našim světem a činí vše pro naše spasení. Co nás tato pravda učí o Boží lásce k nám?

JEŽÍŠ A OTEC

Nyní však odcházím k tomu, který mě poslal... (J 16,5)

Spravedlivý Otče, svět tě nepoznal, ale já jsem tě poznal a také oni poznali, že jsi mě poslal. (J 17,25)

Osobní studium

Byli jsme stvořeni Bohem, abychom s ním měli osobní vztah (Gn 1,26.27), ale hřích tento vztah zásadně narušil. Jaký to mělo okamžitý dopad, můžeme vidět v příběhu z rajské zahrady.

Přečti si text Gn 3,7–9. Jak tyto verše odhalují rozvrat, který způsobil hřích? Co znamená, že Bůh hledal lidi, a ne naopak?

Božím záměrem bylo nabídnout celému lidstvu uzdravení rozvratu způsobeného hříchem. A to i přes skutečnost, že ne každý přijme Boží nabídku.

Aby mohl být vztah obnoven, jeden člen Božství (Trojice) se stal člověkem. Tak se Slovo „stalo tělem a přebývalo mezi námi“ a zjevovalo Boží slávu (J 1,14–18). Ježíš přišel, aby obnovil vztah narušený hříchem všem, kteří jsou ochotni přijmout vírou jeho nabídku milosti.

O jaké naději pro nás se mluví v těchto textech?

J 1,1.2

J 5,16–18

J 6,69

J 10,10.30

J 20,28

„V Kristu je život, původní, nevypůjčený, neodvozený.“ (DA 530; TV 338) Jako vtělený Syn „sám sebe zmařil“ (Fp 2,7); vzdal se svého postavení, své rovnosti s Bohem. Protože na Zemi byl Kristus člověkem, mohl v této souvislosti mluvit o svém vlastnictví života jako o daru od Boha. „Kristovo božství je pro věřícího zárukou věčného života.“ (DA 530; TV 338)

Lidstvo nepoznalo Boha (J 17,25). Proto Bůh poslal svého jediného Syna (J 9,4; J 16,5), abychom mohli poznat Otce.

Aplikace

V souvislosti s vesmírem jeden ateista napsal: „V naší temnotě, v celé této rozlehlosti, neexistuje ani náznak toho, že pomoc přijde odjinud, aby nás zachránila před námi samotnými.“ V čem je tento pohled nesprávný? Co o tomto problému říká Bible?

ZNÁT SYNA ZNAMENÁ ZNÁT OTCE

Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náručí Otcově, nám o něm řekl. (J 1,18)

Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho již znáte, neboť jste ho viděli. (J 14,7)

³A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista. [...] ²⁵Spravedlivý Otče, svět tě nepoznal, ale já jsem tě poznal a také oni poznali, že jsi mě poslal. (J 17,3.25)

Osobní studium

V celém evangeliu apoštol Jan popisuje, jak Ježíšovy skutky ukazují na Otce. Ježíš vysvětluje, kdo je Otec, a vysvětluje, jaký je jeho vztah k našemu světu. To vše je v souladu s veršem J 1,18, který říká, že Ježíš nám o Otci „řekl“ (řecky *exégeomai*; „vysvětlil“). Ježíš to dělá znovu a znovu. Slovo Otec (*pater*) se objevuje v Janovi 136krát a v Janových epištolách 18krát. To je celkově více než jedna třetina všech použití tohoto slova v Novém zákoně. Ježíšova řeč na rozloučenou je jedním z hlavních míst v Evangeliu podle Jana, kde nám Ježíš vysvětluje Otce.

Ježíš byl zástupcem Otce na Zemi a v lidském těle přišel plnit Otcovu vůli. Ve skutečnosti Ježíš řekl, že se ve všem snažil hledat Otcovu vůli, a ne svou vlastní (J 5,30). Na první pohled se to může zdát překvapující, ale ukazuje to, jak úplně se Ježíš jako lidská bytost podřídil Otci.

Ježíš také řekl, že byl poslán od Otce, aby dokončil jeho dílo – spasení lidstva – a že sám Otec o něm vydal svědectví (J 5,36–38).

Otec přitahuje lidi k Ježíši, aby k němu přišli a uvěřili v něj (J 6,40.44). Otec chce,

aby lidé měli věčný život v Ježíši, který zaslubuje, že je povolá k životu v den vzkříšení.

Co nás učí následující texty o vztahu Ježíše a Otce?

J 7,16

J 8,38

J 14,10.23

J 15,1.9.10

J 16,27.28

J 17,3

Ježíšova tvrzení o jeho vztahu k Otci jsou udivující. Vysvětluje, že všechno jeho učení je učením Otce; že všechno, co říká, osobně slyšel od Otce; že víra v něj je totéž jako víra v Otce; že i jeho vlastní slova a skutky jsou všechny od Otce a že on a Otec jsou sjednoceni v lásce a díle spasení lidstva. Jak mocné svědectví o Ježíšově blízkosti s Otcem v nebesích!

Aplikace

Jak by se změnil tvůj život, kdyby všechny tvé myšlenky a činy byly splněním Boží vůle pro tvůj život? Jak můžeme lépe žít podle Boží vůle pro náš život?

DUCH SVATÝ

Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl. (J 14,26)

Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví. (J 15,26)

⁷Ríkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce k vám nepříjde. Odejdu-li, pošlu ho k vám. ⁸On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: ⁹Hřích v tom, že ve mne nevěří; ¹⁰spravedlnost v tom, že odcházím k Otci a již mne nespatříte; ¹¹soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen. (J 16,7–11)

Osobní studium

Duch svatý nevystupuje v Evangelii podle Jana tak výrazně jako Otec a Syn. Pro úspěch Ježíšova poslání je však jeho role naprosto klíčová.

Přečti si text J 1,10–13. Co se z něho dovidáme o důležitosti svatého Ducha pro obrácení?

V první kapitole Janova evangelia vidíme důležitost role Ducha svatého. Jan říká, že všichni, kdo přijali Slovo, tedy všichni, kdo v něho uvěřili, se stali Božími dětmi, nenarodili se, „jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha“ (J 1,13). Takové narození je právě dílem Ducha svatého.

Co říkají následující verše o činnosti Ducha svatého?

J 3,4–8

J 6,63

J 14,26

J 15,26

J 16,7–11

„Ježíš chtěl učedníky potěšit a dát jim naději, která povzbuzovala i jeho. Představil jim proto dílo Ducha svatého. Měl radost z toho, že mohl své církvi zajistit tak významnou pomoc. Duch svatý byl největším darem, který mohl Kristus od Otce získat pro povznesení svého lidu. Duch svatý byl dán Božímu lidu proto, aby jej vedl k duchovní obnově. Bez jeho působení by byla Kristova oběť zbytečná. Moc zla postupem času stále narůstala a je ohromující, jak snadno si satan lidstvo zotročil. Nad hříchem je možno zvítězit jedině s pomocí třetí božské osoby, jejíž síla není ničím omezena, neboť přichází v plnosti božské moci.“ (DA 671; TV 429)

Je velkým požehnáním přijmout Ducha svatého. Právě to totiž potvrzuje, že Bůh je pravdivý (J 3,33). Je to Duch, kdo nám ukáže, „v čem je hřích, spravedlnost a soud“ (J 16,8–11). Klíčem k tomu, abychom věděli, co je správné, pravdivé a dobré, je podřízení našeho rozumu a životních zkušeností Božímu slovu prostřednictvím usvědčující a přesvědčující moci Ducha svatého.

Aplikace

Jak rozumíš výzvě „přijmout Ducha svatého“? Co to znamená a jak se to projevuje?

JEŽÍŠOVA MODLITBA

⁶Zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi ze světa dal. Byli tvoji a mně jsi je dal; a tvoje slovo zachovali. ⁷Nyní poznali, že všechno, co jsi mi dal, je od tebe; ⁸neboť slova, která jsi mi svěřil, dal jsem jim a oni je přijali. Vpravdě poznali, že jsem od tebe vyšel, a uvěřili, že ty jsi mě poslal. ⁹Za ně prosím. Ne za svět prosím, ale za ty, které jsi mi dal, neboť jsou tvoji; ¹⁰a všechno mé je tvé, a co je tvé, je moje. V nich jsem oslaven. (J 17,6–10)

Osobní studium

Dostáváme se k té části Evangelia podle Jana, která se nazývá Ježíšova velekněžská modlitba (J 17) a tvoří závěr jeho řeči na rozloučenou. Ježíš přišel na tuto zemi, aby lidé mohli obnovit svůj původní osobní vztah s Bohem. Věrně vykonával znamení, která mu dal Bůh dělat. Slovy a skutky ukazoval a vysvětloval lidem Boha.

Nyní se dostáváme do doby, kdy měl Ježíš brzy opustit tuto zemi. Chtěl se opět podělit o svou lásku ke svým učedníkům. Toužil, aby pochopili úzký vztah mezi ním, Otcem a Duchem svatým. Chtěl své následovníky dovést ke stejnému osobnímu vztahu s Bohem Otcem a Duchem svatým, jaký měl on sám.

Přečti si text J 17,1–26. Jaká slova nebo vyjádření v této kapitole ukazují na Ježíšovu touhu po úzkém vztahu lásky mezi ním, Otcem a učedníky?

Mnozí se při čtení J 17 soustřeďují na to, že jediná věc, na které záleží, je jednota a láska. Není pochyb, že Božím záměrem je obnovit v nás osobní vztah s ním a se všemi

lidmi. Ale pozornější čtení naznačuje velmi důležité spojení mezi láskou a pravdou.

„A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha...“ (J 17,3). Jde tedy o skutečné poznání Boha takového, jaký je, ne jak si ho my sami představujeme. „Zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi ze světa dal... a tvoje slovo zachovali. [...] Vpravdě poznali, že jsem od tebe vyšel“ (J 17,6.8). „Posvěť je pravdou; tvoje slovo je pravda“ (J 17,17).

Kristus přišel zjevit Otce. Toto zjevení bylo důležité kvůli mnoha mylným představám o Bohu. Evangelium podle Jana ukazuje, jak vážně Ježíš bral toto poslání. Správně představoval Boží slovo i jeho činy. Pokud by na pravdě nezáleželo, proč by se tomu tak obšírně věnoval?

Ježíš se v životě setkával s velkými obtížemi a překážkami a nakonec ho náboženské autority zavrhly. Trpěl lhostejností od lidí, a někdy dokonce i od svých vlastních učedníků. Jeden z jeho učedníků ho zradil, jiný ho třikrát zapřel. Procházel neustálými zkouškami a zemřel na kříži rukou těch, které přišel zachránit.

Aplikace

Jak můžeš ve svém životě lépe zrcadlit Boží lásku, která existuje mezi Ježíšem a Otcem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 73. kapitolu „Nebojte se!“ (DA 662–680; TV 424–436) z knihy *Touha věků*.

Při hledání odpovědi na otázku, kdo je Ježíš, ho jeho protivníci posuzovali podle lidských norem, „podle těla“ (J 8,15; ČSP). To je pravděpodobně ještě horší než soudit „podle zdání“ (J 7,24). Soudili podle kritérií těla, tedy podle padlého lidstva v padlém světě, bez vedení Ducha (viz J 3,3–7). Soustředili se jen na jeho „tělo“, ale nikdy neuvažovali o možnosti, že by mohl být Slovem, které se stalo tělem (J 1,14). Dívat se na Krista podle tak omezeného souboru kritérií znamená přistupovat k němu jen z pohledu světa (2K 5,16).

„Utěšitel je nazván ‚Duchem pravdy‘. Jeho posláním je vymezovat pravdu a udržovat ji. Na lidské srdce působí především jako Duch pravdy, a tím se stává Utěšitelem. Pravda je totiž zdrojem útěchy a pokoje, které ve lži nenajdeme. Satan se snaží ovládnout lidskou mysl lživými teoriemi a tradicemi. Vede lidi ke zvrácenému životnímu stylu a kazí tak i jejich povahu. Duch svatý oslovuje člověka prostřednictvím Písma a zasévá mu do srdce pravdu. Odhaluje blud a vyhání jej z mysli. Kristus získává své vyvolené právě Duchem pravdy, který působí prostřednictvím Božího slova.“ (DA 671; TV 429)

Otázky k rozhovoru

1. *Věčný život je poznat Boha (J 17,3). Co to znamená osobně znát Boha, na rozdíl od pouhého poznání určitých faktů o něm, tedy toho, že je spravedlivý, mocný nebo milující? Jak byste odpověděli na otázku, zda „znáte Boha“? Jak tvou odpověď ovlivňuje Ježíš?*
2. *Co znamenají pro každodenní život Ježíšova slova „Tvoje slovo je pravda“ (J 17,17)?*
3. *Ježíš se modlil: „Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého“ (J 17,15). Jak naše vlastní rozhodnutí ovlivňují naši odpověď na tuto modlitbu?*